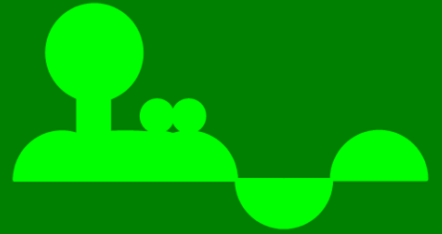

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | December 2023 | Jaargang 25 | Nummer 96
Redactie | Tolstraat 3, 5342 NH Oss | redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 06-53130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Leo de Hoogt
T 06-52607320
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

P&R

Vacant

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Administratie

Henk van den Oever
T 0412-633443/06-22331836
E administratie@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Inhoudsopgave

Beste lezer,	2
Cranberrykweekvijver	2
Waar werkten we afgelopen kwartaal	3
Tuin op de schop	4
Opleiding heggen vlechten vrijwilligers Landschapsbeheer	4
Heggenherstel in Keent	5
Terugblik Fairtrademarkt 22 oktober	5
Waarom ben ik vrijwilliger bij Landschapsbeheer Oss	6
Opleidingen	6
Anjersoorten in onze Tuin VanTosse	7
Vakantiepark Herperduin en omringende natuur	8
Fotocollage	9
Kort Nieuws	11
Werkgroep Landschapsbeheer	15

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

December 2023, jaargang 25, nummer 96, oplage 600.

Redactie

Richard Ceelen, Henk Buijks, René van Dorst en Jan Oomen
Email: redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres: Tolstraat, 5342 NH Oss
Druk: Kluytmans Drukwinkel BV Oss

Kopij

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 maart 2024.

Foto's voorpagina

Boven: knotwilgen snoeien in De Rijt Deursen Dennenburg
Linksonder: wilgen vlechtwerk in de tuin
Rechtsonder: Hekken verwijderen in park de Strepen Oss
(foto's: Anne-Marie Bollen)

25 jaar Landschapsbeheer Oss!

Vrijwilligers en relaties van
Landschapsbeheer Oss, bedankt!
Dankzij jullie inzet kunnen we terugzien
op een prachtig lustrum.
We hopen onze vruchtbare samenwerking
met u te kunnen voortzetten!

Fijne feestdagen en een goed en gezond 2024!

Op zaterdag 6 januari houden wij
een Nieuwjaarsborrel in de tuinderij.
U bent van harte welkom van
14:00 tot 17:00 uur,
Laantje van Cumberland te Oss.

Beste lezer,

Nieuwsbrief 96 ligt nu voor u, een prachtig exemplaar. Wat hebben wij, de vrijwilligers en genodigden eerder dit jaar, genoten van de feestelijkheden en bijdrages tijdens de evenementen rondom ons 25-jarig bestaan.

Wethouder Warris sprak 8 juni over het belang van Landschapsbeheer

en de grote waarde die hij hecht aan het voortbestaan ervan. Ferenc van Damme sprak die dag op eigen wijze over communicatie en participatie en wat daar zoal in de uitvoering valt te verdienen. Later hebben wij de 25-jarige jubilarissen bejubeld.

De geweldige inzet dit jaar van onze vrijwilligers in en bij het landschapsbeheer, Landerij VanTosse, coördinatie, evenementen, redactie en besturen is bijzonder vermeldingswaardig, chapeau!

Het vijfjarenplan 2024-2028 is gepresenteerd en voor geïnteresseerden digitaal beschikbaar. Dit plan gaat ervanuit dat de bestaande contracten met de overheidsinstanties worden voortgezet en waar mogelijk worden verbeterd en uitgebreid.

Eind 2023 loopt de huidige beheersovereenkomst van de gemeente Oss met Landschapsbeheer af. Wij zijn over een nieuwe overeenkomst nog in onderhandeling en hopen daar gedurende december samen uit te komen. Onze kosten moeten tenminste gedekt worden.

De Landerij VanTosse pacht een aantal gronden van de Gemeente Oss tegen marktprijzen en heeft daarvan, door beperkingen o.a. door natuurakker-behandeling, relatief weinig of geen opbrengsten. Tot nu toe konden wij dat dragen uit onze reserves. Het bestuur heeft de pacht van deze percelen bij de Gemeente ter discussie gesteld. De huidige lasten van de Landerij zijn te hoog en wij hopen ook hier in december samen de eerste stappen te kunnen zetten.

Een van onze coördinatoren, Tonnie van Hooff, heeft aangegeven met enkele taken te willen minderen. Tonnie is voor onze organisatie een spin in het web en een bijna onmisbare kracht. Tonnie denkt zelf mee over de mogelijke oplossingen en het bestuur is op zoek naar mensen die taken of delen van Tonnie's taken zouden kunnen en willen overnemen. Voel u vrij om met een van de bestuursleden contact op te nemen als dit iets voor u is.

Het door Landschapsbeheer uitgevoerde bosbeheer is door de gemeente dit jaar, met eigen vrijwilligers, in eigen hand genomen. Wij vinden dat erg jammer en zullen dit zeker in het reguliere overleg aan de orde blijven stellen.

Samen met IVN praten wij over verdere mogelijke samenwerkingsvormen. Gedurende 2023 hebben wij hier al een aantal stappen gezet. Recent spraken wij nog over de gezamenlijke verslaglegging in relatie tot monitoring en communicatie met de gemeente. Bij andere samenwerkingsvormen kunt u bijvoorbeeld denken aan een gezamenlijk les-, vergader-, en educatielokaal.

In de vorige nieuwsbrief schreef ik al over de vele kansen, mogelijkheden, krachten, verbeterpunten en onze wensen voor de toekomst. Met vertrouwen blijven wij achter deze mooie, langzaam groeiende organisatie staan, voor sociale cohesie, de koninklijke vrijwilligers en de gemeente Oss!

Harry Peters, voorzitter

Cranberrykweekvijver

Omdat delen van het cranberryveld behoorlijk aan het vergrassen zijn (stikstofeffect?), hebben we besloten delen opnieuw te gaan inrichten. Dat wil zeggen: afplaggen van de graslaag, frezen van de grond en zo goed mogelijk wortelonkruiden verwijderen. En dan opnieuw inplanten. Wat we nu niet willen is om weer voor veel geld nieuwe planten te kopen. Op de randen van het veld hebben we daarom pluggen cranberries uitgestoken en verdeeld in handzame stekken om daarvan nieuwe planten te kweken. Maar dan moeten ze nog wel ergens in. Laten we nu net een vrijwilliger op de tuin hebben die kennelijk zijn hele leven al potjes had opgespaard, dus die kwamen goed van pas. Bedankt Arie!

Uiteraard leverde dat weer een goed Zen-moment op voor onze tuinvrijwilligers. Lekker met z'n allen plantjes oppotten. Zeker een goed alternatief voor ons jaarlijks cranberryplukevenement dat tot verdriet van velen niet kon doorgaan vanwege... geen cranberries dit jaar. Over de oorzaak hebben we het al gehad.

Tegelijk waren onze Tolstraat-technici inmiddels bezig om een mega-plantenkweekbak in elkaar te lassen waarin we, als proefproject, met ondergrondse irrigatieslangen, een gecontroleerde kweek gaan opzetten. Dit met als uiteindelijk doel om op deze wijze het gehele cranberryveld van voldoende water te kunnen voorzien, als alternatief voor het vrij ineffectieve beregenen. De kweekopstelling zou dan de gegevens moeten leveren hoeveel water de cranberry's moeten hebben om optimaal te kunnen groeien. Wordt vervolgd...

Henk Smouter

Cranberrykweekvijver (foto: Henk Smouter)

Waar werkten we afgelopen kwartaal

Het afgelopen kwartaal begon heel feestelijk, zaterdag 7 oktober vierden we ons 25-jarig bestaan met een grandioos feest in de tuin van Landerij VanTosse. Ruim 200 aanwezigen hebben genoten van een geweldige dag met het prachtige weer wat we verdiend hebben. Hoogtepunten waren er vele, maar vooral de huldiging van maar liefst 7 jubilarissen die vanaf de start in 1998 vrijwilliger waren en enkelen zelfs tot de medeoprichters behoorden. We hebben het dan over Dick Roza, Johan Juurlink, Henk Smouter, Maria Michels, Maarten Furnee, Jan Ploegmakers en Richard Ceelen. Ook onze nestor Ton Velders was een van de aanwezigen.

Impressie van een geslaagde feestdag (foto: Richard Ceelen)

Afgelaste werkdagen

Wat verder in afgelopen kwartaal opviel was dat het een heel nat najaar is geworden. We hebben zelfs drie werkdagen moeten afgelasten vanwege het slechte weer. Ook kon helaas de jaarlijkse Landelijke Natuurwerkdag op zaterdag 4 november niet doorgaan. We hadden een heel mooi programma bedacht met o.a. enkele werkzaamheden waarbij de ouwerwetse werkwijze door "Belse Knollen" zouden worden uitgevoerd. Die trekpaarden hadden we willen inzetten, omdat we in dit gebied zoveel mogelijk werken met zware machines willen voorkomen. Houden we nu tegood voor een volgende keer. Ook waren we op die dag van plan om, met inzet van vele vrijwilligers, een van de twee gebiedjes waarop griendknotbomen groeien te gaan knotten. In het verleden werd dit werk steeds uitbesteed aan een specialistisch bedrijf dat van de vrijkomende takken zogenaamde zinkstukken maakte, welke als talud en bodembeschermer in kanalen werden gebruikt. Dat wordt nu nog amper toegepast met als gevolg dat we een ander bedrijf en/of een andere bestemming voor dit werk moesten vinden. Uiteindelijk zijn we er zelf, met inzet van onze eigen vrijwilligers, aan begonnen. Dit is boven verwachting meegevallen en heel goed verlopen. De vrijkomende takken hebben een prima herbestemming gekregen door er wilgenschermen van te maken. Gat in de markt!! Ook een van onze vrijwilligers blij gemaakt met de dunne takken van de griendjes, daar kunnen prima "piepermanden" van gemaakt worden.

Geknotte griendknotbomen bij het Ossermeer (foto: Tonnie van Hooff)

Meer actieve vrijwilligers

Wat ook merkbaar is in zo'n laatste kwartaal van het jaar, is dat de opkomst op de werkdagen dan ruim hoger ligt dan in de zomerperiode. De vakanties zijn dan voorbij en men wil graag het luie zweet inruilen voor echt zweet. Opvallend is ook de opkomst op de dinsdagen. We zitten steevast dan tussen de 25 en 30 vrijwilligers. Een deel blijft dan op de Tolstraat om daar de gebruikelijke klussen te doen, o.a. de timmerlieden, de houtklovers. Ook de maandagen, waarop het gebruikte gereedschap wordt onderhouden, en de woensdagen, waarop onze technuten hun vakkennis de ruimte geven, worden prima bezocht. De wekelijkse werkdag met het bekende ritme in de wisselende dagen (za, vr, wo, vr) blijven volop bezocht, ook daar zijn steeds 25 à 30 vrijwilligers present.

Groep Maasdonk en zelfsturende Kesselaren

Regelmatig ook trekken we met onze basisgroep vanuit de Tolstraat naar Geffen om daar de groep Maasdonk te assisteren in het Geffens Veld of om de vrijwilligers van het Arboretum bij te staan in het steeds maar uitdijende arboretum aldaar. Ook in Lithoijen zijn we steeds op een vaste woensdag in de maand aanwezig om, samen met de inmiddels tot een hechte groep van 18 vrijwilligers aldaar, te werken op een van de prachtige natuurgebiedjes in dit mooie dorp. En de groep zelfsturende Kesselaren hebben zich de Kesselwaard en de omgeving van de oude pastorie zodanig eigen gemaakt dat ook zij volgend jaar een eigen gereedschap/materiaalwagen niet meer kunnen ontberen.

Tuingroep in Landerij VanTosse

Behalve bovengenoemde groepen mogen we uiteraard onze eigen onvolprezen tuingroep in de Landerij VanTosse niet vergeten. Elke dinsdag en donderdag doen zij hun best om de vogeltjes in dit prachtige gebied te overstemmen, zo druk is het daar dan. Ze houden er zelfs een heus winkeltje op na waar de eigen vrijwilligers, maar ook steeds meer passanten, wekelijks hun gezonde portie groente inslaan en zeker weten dat ook het gerenoveerde hopveld en het cranberryveld volgend jaar een flinke bijdrage gaan leveren aan de activiteiten van de tuingroep. Vrijwilligers, allemaal bedankt voor jullie inzet dit jaar.

De coördinatoren, Henk Smouter en Tonnie van Hooff

Tuin op de schop

Het is duidelijk dat de tuin de laatste paar jaar behoorlijk aan het teruglopen is.

Foto's van zo rond 2015-2018 geven aan dat de tuin er in die periode veel uitbundiger bij stond.

Kiemen van onkruid tegengaan

Je kunt het aan de wat rare groeiseizoenen wijten (drijf-natte winter, koud en vooral erg droog voorjaar, plotselinge hitte gecombineerd met droogte etc.). Dat is allemaal van invloed, maar er is kennelijk nog wat meer aan de hand. Voeding speelt een rol, de zuurgraad van de bodem, de samenstelling van de bodem, onkruiddruk etc. Feit is ook dat veel planten, en dan voornamelijk de vaste bloemplanten en kruiden, al sinds 2014 op dezelfde plek staan. In de bloemen- en kruidentuin was het verval het beste te zien. Afgelopen jaar hebben we gemerkt dat ook de onkruiddruk hier heel hoog was. Schoffelen hielp maar weinig en in wezen hebben we hiermee elke keer het probleem zelfs versterkt. Elke schoffelbeurt gaf weer een nieuwe kiembodem voor onkruid. De beste remedie is eigenlijk om de grond zoveel mogelijk bedekt te houden met een voldoende dikke mulchlaag. Compost, maar ook gemaaid gras (zonder onkruidzaad), houtsnippers, olifantsgrassnippers zijn hiervoor geschikt, in feite alles dat kieming van onkruid tegengaat.

Ook de groentetuin gaf over het algemeen slechtere groei te zien, vooral bij de peulen en bonen, maar ook de aardappels brachten te weinig op. Ongetwijfeld speelde het ongunstige weer een rol, maar het kan ook wijzen op gebrek aan verschijnselen in de bodem. Om dit in beeld te brengen laten we enkele bodemanalyses doen om te kijken of hier een oorzaak in ligt.

Afgelopen jaar hebben we bij wijze van proef in de groentetuin olifantsgrassnippers (*miscanthus*) gestrooid tussen plantjes van kool, sla, aardbeien. Met wisselend succes overigens. Aanvankelijk remde het de kieming van onkruid, maar na verloop van tijd begon met name gras en knopkruid er doorheen te groeien. Ongeschikt bleek het ook wanneer er ter plaatse gezaaid moest worden (bieten, snijsla, Nieuw-Zeelandse spinazie), omdat zaden niet kunnen kiemen zonder in direct contact te zijn met de grond. Dus hier bleef onkruid zijn kans ruiken. Tweede nadeel was ook wel dat er nogal wat snippers in bijvoorbeeld andijvie en sla terecht kwamen die er lastig uit te wassen waren. En dat kauwt niet lekker.

Heel de tuin in Landerij VanTosse gaat op de schop (foto: Henk Smouter)

Dit alles heeft ertoe geleid dat we de tuin nogal op zijn kop aan het zetten zijn. De bloementuin is leeggehaald en we hebben de grond goed losgemaakt met een diepwoeler om de harde onderlaag te doorbreken. De nog bruikbare vaste planten staan tijdelijk in depot.

In het voorjaar gaan we alles weer opnieuw inrichten. Planten en vooral de bodem bedekken om opkomende ongewenste plantengroei te remmen. En daarna zo weinig mogelijk verstoren en alleen wieden als het nodig is.

Henk Smouter

Opleiding heggen vlechten voor vrijwilligers Landschapsbeheer

Heggen vlechten is een kunst apart. Vroeger, voordat prikkeldraad in opkomst kwam, werden afscheidingen tussen weilanden, bedoeld om vee tegen te houden, vooral gemaakt van meidoornhagen door deze zodanig te snoeien dat hierdoor een ondoordringbare afscheiding ontstond. In het bekende heggenlandschap in Noord-Limburg zijn de laatste jaren heel veel van deze heggen weer in oude glorie hersteld. Er worden zelfs kampioenschappen georganiseerd wie de mooiste heg kan leggen, want vlechten is niet de juiste naam, heggen leggen heet het eigenlijk. Het belang van het herstel van heggen en vooral ook de aanleg van nieuwe heggen/hagen wordt vooral ook in het kader van biodiversiteitsherstel de laatste jaren zeer sterk gepromoot. Tijdens ons symposium, afgelopen zomer in Megen, heeft Jaap Dirkmaat van Vereniging Nederlands Cultuurlandschap nog een vurig pleidooi gehouden om toch vooral zoveel mogelijk hagen in het landelijke buitengebied te gaan aanplanten. Ook vanuit het gemeentelijke natuurbeleid zullen er de komende jaren projecten in dit kader worden geïnitieerd.

Het leek ons een goed plan om in onze eigen gemeente Oss, en dan om te beginnen voor onze eigen vrijwilligers, vooruitlopend op toekomstige projecten, een opleidingstraject op te gaan starten om de kunst van heggen vlechten eigen te maken. Enkele van onze vrijwilligers hebben al eens deelgenomen aan kennismakingsdagen in dit kader. Reacties waren positief, maar wel met de aantekening dat het een pittige klus is om er iets van te maken. Uitdaging dus, en daar houden wij wel van.

Het idee is om in Keent, waar heel veel meidoornhagen staan op een weiland, waar nu vee loopt en dat omheind wordt door meidoornhagen, deze meidoornhagen te gaan omvormen tot een afscheiding zoals die vroeger werd gemaakt. Brabants Landschap, eigenaar van deze heggen in Keent, wil hier graag aan meewerken. En we hebben een leermeester gevonden in de persoon van Sjoerd Aertssen uit Berghem die ons de kneepjes van het vak kan leren. Onderstaand het projectvoorstel hoe we dit willen aanpakken.

We willen hier komend voorjaar (januari/februari) mee van start gaan. Exacte data en verder info volgt nog.

Heggenherstel in Keent

Door Landschapsbeheer Oss, Stichting Brabants Landschap en Sjoerd Aertssen 'Kleinschalig Cultuurlandschap'

Het is noodzakelijk om het onderhoud van heggen in eigendom van de gemeente Oss, SBB, particulieren en Brabants landschap een flinke kwaliteitsimpuls te geven. Deze kwaliteitsimpuls heeft een positief effect op de landschappelijke waarden, de beleving van het landschap, de biodiversiteit, de sociale cohesie, het toerisme en de duurzaamheid. Door vele oorzaken hebben de heggen en struwelen niet de waarde die ze kunnen vervullen. Met het project "Heggenherstel in Keent, gemeente Oss" wordt gestart om hierin verandering te brengen. Dat gebeurt onder andere door een traditionele wijze van onderhoud en beheer van de heggen in praktijk te brengen.

Britse methode "Heggenleggen"

Sinds de millenniumwisseling hebben heggen en het traditionele beheer van deze lijnvormige landschapselementen zich kunnen verheugen in een groeiende belangstelling. Gedegen onderzoek naar de oorsprong van ons traditioneel heggenbeheer is er nooit geweest. Destijds werd getracht de raadsels rond "onze" tradities te ontrafelen aan de hand van Britse heggenleggers en hun technieken. Hierdoor is men in Nederland op grote schaal de heggen gaan beheren op de Britse methode van het "Heggenleggen". Met het uitkomen van het standaardwerk over veldafscheidingen in Europa (Europas Feldeinfriedungen, Georg Müller, 2013), werd bewezen dat het "leggen" van heggen substantieel verschilt van onze technieken en tradities. Ook uit eigen onderzoek blijkt dat onze relictten niet de vormen hebben gekregen door de heggen te leggen. Er zijn twijfels over de duurzaamheid en de oorspronkelijkheid van de "gelegde heg" in het Nederlandse én Europese cultuurlandschap.

Langdurige inzet getrainde vrijwilligers cruciaal

In dit project zorgen onze historische heggen voor de basis van toekomstig beheer. Hierdoor ontstaat samenwerking tussen de vakgebieden van cultuurhistorie en landschap. Voor het toekomstige onderhoud en beheer is de langdurige inzet van getrainde vrijwilligers cruciaal. Zo wordt de kennis van de unieke tradities van ons cultuurlandschap doorgegeven. De kennis van vrijwilligers zal zich niet beperken tot Keent: ze kunnen een bijdrage leveren op vele andere heggen in de gemeente Oss.

Doel: Naast het herstel van een groot deel van de heggen in Keent, het zichtbaar maken van het historische pad (circa 1870) door het aanliggende struweel te vlechten. Aantonen dat traditioneel beheer leidt tot meer duurzaamheid van heggen. Bewustwording creëren bij verschillende instanties en bewoners over de waarden van cultuurhistorische landschapselementen. Aanwezige relictten behouden en beschermen.

Middel: Het overbrengen van theoretische en praktische kennis over heggen om de vakkundige inzet van de vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss te garanderen. Het houden van een informatie- en presentatieavond om de gemeenschap op de hoogte te houden. De heggen worden na handmatig te zijn gevlochten zoveel mogelijk door vee beheerd. Inzet van machinaal beheer is mogelijk. Samenwerkende partijen: Gemeente Oss, Landschapsbeheer Oss,

Stichting Brabants Landschap aangevuld door deskundige heg historie en beheer Sjoerd Aertssen, Kleinschalig Cultuurlandschap, Berghem.

Looptijd: circa 4 jaar.

Kostenraming op 30-10-2023 nog niet bekend:

1. Bijbrengen theoretisch en praktisch vaardigheden aan vaste vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss en vrijwilligers uit de gemeenschap Keent en omstreken op basis van zes cursussen per jaar gedurende 4 jaar.
2. Beheervoorstel voor de bijzondere heggen.
3. Organiseren publiekspresentatie als afsluiting van het project.
4. Afvoeren/verwerken van snoeihout.

Sjoerd Aertssen, Kleinschalig Cultuurlandschap, Berghem
(foto uit www.kleinschaligcultuurlandschap.nl)

Terugblik Fairtrademarkt 22 oktober

Op zondag 22 oktober waren we aanwezig met een stand op de Fairtrade-markt van de Titus Brandsmaparochie bij de St Jozefkerk aan de Molenstraat.

De opbrengst van deze markt kwam ten goede aan de WensAmbulance Brabant. Deze vervult een belangrijke functie in het vervullen van een laatste wens voor mensen die terminaal ziek zijn. Nog een laatste maal het ouderlijk huis zien, naar familie toe of een dagje naar het strand. Het lijken wensen die heel eenvoudig te vervullen zijn, maar voor mensen die niet lang meer te leven hebben, is dat echt niet altijd vanzelfsprekend. WensAmbulance Brabant brengt terminaal zieke mensen nog één keer naar hun favoriete plek.

Onze stand trok veel belangstelling en de verkopen waren zo goed dat we ook een flinke bijdrage konden doneren aan de WensAmbulance. Dank aan Paulien en Nel voor de verzorgde inrichting, de verkoop van onze producten en de informatie over onze werkzaamheden en de Landerij VanTosse

Henk Smouter

Waarom ben ik vrijwilliger bij Landschapsbeheer Oss

Wij zijn er best trots op dat wij momenteel plm. 240 vrijwilligers op onze lijst hebben staan. Jaja, hoor ik in reactie regelmatig, de helft zie je nooit. Nou, dat valt in de praktijk heel veel mee. Op alle werkdagen, welke wekelijks, waar dan ook binnen onze organisatie worden gehouden, worden op een werkdagformulier alle gegevens m.b.t. die werkdag bijgehouden, dit is o.a. een verplichting vanuit de Arbowet. Op dit formulier wordt ook aangegeven wie er aanwezig was en hoeveel uren gewerkt zijn. Deze lijst gaat vervolgens naar onze administrateur, Henk van de Oever, die al die gegevens verwerkt in een imposant Excel-bestand. En ja, aan het einde van het jaar wordt er vanuit dat bestand een samenvatting gemaakt. Zo zien we dat we met z'n allen op jaarbasis ruim 20.000 uren maken en hoeveel uren er per vrijwilliger gemaakt zijn. Nee, die lijst is niet openbaar, daar wordt ie ook niet voor gemaakt. Iedereen die bij ons vrijwilliger wordt, mag net zo vaak komen als hij of zij wil, vrijheid blijheid is ons motto en dat blijft ook zo. Echter, om die lijst niet onnodig groot te laten worden, kijken we aan het einde van het jaar wel op de lijst welke vrijwilliger niet of nauwelijks aanwezig is geweest. Van enkelen weten we dat er bijzondere omstandigheden zijn waardoor ze weinig konden komen. Als zodanig hebben we kunnen vaststellen dat er op de huidige lijst zegge en schrijven tien vrijwilligers staan aan wie we hebben gevraagd of het zin heeft om ze nog op de lijst te laten staan.

Één van de vrijwilligers op die lijst was Ingrid Broeder. Onderstaand haar reactie op onze vraag.

We vonden dit zo'n fijn en lief antwoord dat we haar gevraagd hebben of we dit mogen opnemen in de Nieuwsbrief. Was geen probleem.

Ingrid bedankt, als je er weer bij bent krijg je voorlopig een extra koekje tijdens de werkpauze.

Tonnie van Hooff

In antwoord op de brief die ik van jullie heb gekregen, met de vraag om toe te lichten waarom ik zo weinig aanwezig was in 2023, hierbij mijn reactie.

Reden voor dit jaar was, dat ik (zoals zoveel kleine ondernemers) na Corona te veel hooi op mijn vork heb genomen en na constatering in mijn werk niet heel snel weer kan afschalen. Ik ben hierdoor geloof ik maar 1 keer geweest (en dan durf ik ook niet meer naar het uitje).

Vandaag heb ik een doorstart gemaakt op de Tolstraat. Mijn bedoeling is 2x per maand te komen en ja ik hoop dat dat in ieder geval 1 keer per maand gaat lukken.

Landschapsbeheer Oss heeft, ook nu ik al enkele jaren weg ben uit Oss, nog altijd een vaste plek in mijn hart en verdient dus ook dat ik er tijd voor vrijmaak.

Ik moet er een stukje voor rijden (en wat vroeger op), maar ik heb altijd ervaren dat het zo de moeite waard is met fijne mensen in de natuur te werken. Het helpt je echt om op deze manier te werken aan je gezondheid (zie bijlage). Sociaal, maar ook technisch gezien ben ik er als mens van gegroeid. Ik kan beter met gereedschap omweg. Ik weet beter wat er zich in de natuur afspeelt. Ik kan altijd ergens naar toe als ik me alleen voel. Ik word gewaardeerd, ik blijf in beweging en vooral ga ik uit mijn hoofd.

De samenwerking onderling is een verademing t.o.v. wat ik in veel organisaties tegen ben gekomen. Iets waarvan ik weet dat ieder daar ook trots op is en het koestert. Ik wil daar ook graag bij (blijven) horen.

Dank je wel allemaal ook hiervoor!

Hartelijke groeten, Ingrid Broeder

Opleidingen

Recent hebben een aantal vrijwilligers deelgenomen aan diverse opleidingen. Veiligheid heeft Landschapsbeheer, zoals bekend, hoog in het vaandel staan, wie bij ons graag wil werken met een motorkettingzaag of bosmaaier dient daartoe eerst een cursus te volgen en na het verkrijgen van het benodigde certificaat mag men aan de slag. Er is een opleidingsbudget beschikbaar om een van de opleidingen te kunnen volgen.

Alles voor veiligheid

V.w.b. veiligheid is onze gehele organisatie door een extern bureau doorgelicht op veiligheid en is er een RI&E-plan (risico-inventarisatieoverzicht en uitvoeringsplan) opgesteld. Daarnaast worden alle gereedschappen, machines, werktuigen, voertuigen etc. jaarlijks door een externe Arbo-deskundige gecontroleerd en bij afkeuring buiten bedrijf gesteld. Ook op de werkdagen zelf wordt nauwlettend toegezien op veiligheid. Nieuwe vrijwilligers krijgen vooral ruime informatie hoe zich veilig te kunnen begeven op de werkplek en ook enigszins vergeetachtige vrijwilligers worden op de werkdagen regelmatig verteld hoe het ook weer werkte allemaal en waar op te letten.

Grote belangstelling voor diverse cursussen

Recent hebben weer 14 vrijwilligers in twee groepen deelgenomen aan een cursus bosmaaien, onder deze 14 vrijwilligers ook vijf vrijwilligers van het arboretum uit Geffen. In het kader van onze samenwerking met het arboretum zijn dit heel fijne ontwikkelingen, veel maaiwerk steeds op het arboretum. Daarnaast hebben onze reeds gecertificeerde 12 motorkettingzaggers zich verder bekwaamd in het zogenaamde "werken op hoogte". Directe aanleiding was de vraag hoe krijgen we die laatste takken van een knotwilg verwijderd. Dat was een zeer nuttige opleiding, inmiddels zijn er wat extra veiligheidstuigjes aangeschaft, en we kunnen weer verder. Zie foto hoe dit er dan uit ziet. Met betrekking tot de algehele veiligheid hebben we ook een verplichting met bedrijfshulpverlening, zogenaamde BHV-ers. Reeds een aantal jaren hebben we zes BHV-ers, jaarlijks worden deze onderworpen aan een terugkomdag. Recent wederom vier daarvan door naar de volgende ronde. Nieuw in ons opleidingsprogramma is een cursus veldhulpverlening. Deze cursus is nieuw en wordt gegeven door Brabants Landschap. Recent hebben vier vrijwilligers deze driedaagse avondcursus gevolgd. In overleg met Brabants Landschap gaan we begin volgen jaar een in-company cursus voor 12 vrijwilligers organiseren. Doelstelling is om in elke groep zoals Maren Kessel, Lith, Lithoijen, Maasdonk, arboretum, tuin en Tolstraat minimaal twee gecertificeerde veldhulpverleners incl. goede EHBO-koffers beschikbaar te hebben.

Behalve veiligheidsopleidingen gaan we ook meer werk maken van natuuropleidingen. We hadden al onze Landschapsacademie samen met IVN, maar zoals gezegd, daar gaan we snel mee aan de slag.

Tonnie van Hooff

Foto: Annemarie Bollen

Anjersoorten in onze Tuin VanTosse

Ik vind het leuk om mensen wat te leren en vooral goed kijken in de natuur is verrijkend. Als je dingen weet valt het ook op, is mijn ervaring. Dan hoor je zeggen: "Nooit eerder opgevallen. Nooit eerder gezien". Henk Smouter schreef in het vorige nummer van de Nieuwsbrief over de ontwikkeling van bloemrijke graslandjes in de Tuinderij. Alleen door elk jaar wat kalk te strooien om de zuurgraad te verlagen begint er nu een prachtig bloemrijk graslandje te ontstaan.

Overall steenanjers

De laatste paar jaren valt er elk jaar weer wat nieuws te ontdekken. Het begon met steenanjers (*Dianthus deltoides*) en vorig jaar stond er een enkel rapunzelklokje (*Campanula rapunculus*). Dit jaar overall steenanjers, heel veel knolsteenbreek (*Saxifraga granulata*), waarover ik al geschreven heb, en ook enkele grasklokjes (*Campanula rotundifolia*). Verder ontdekte ik de ruige weegbree (*Plantago media*) en beemdkroon (*Knautia arvensis*). Maar daarover een andere keer.

In onze Tuin VanTosse heel uitbundige steenanjer

Nu dus wat wetenswaardigheden, zoals beloofd, over anjersoorten (*Dianthus*). Sinds een paar jaar groeit in onze Tuin VanTosse heel uitbundig de steenanjer (*Dianthus deltoides*) Foto 1. Het is een overblijvende, tamelijk laag blijvende plant die in de zomer bloeit. Het kunnen hele platen worden met opstijgende bloeistengels, maar ertussenin ook vele niet bloeiende stengels. Een mooi felroze bloempje met getande kroonbladen, die in het midden een kenmerkende donkere ring hebben en lichter gekleurde vlekjes. Hij groeit op droge, matig voedselarme zandgrond in lage graslanden. Wordt het gras te hoog dan verdwijnt hij. Tegenwoordig komt de steenanjer hoofdzakelijk voor in schrale wegbermen en op kanaaldijken in het oosten van ons land. Een tijd lang was hij bijna alleen nog te vinden in Overijssel langs de Vecht en de Dinkel. Lange tijd werd hij daarom ook wel Zwolse anjer genoemd. In de Heukels' flora staat hij te boek als kwetsbaar. Tegenwoordig is hij ook wel te koop in tuincentra.

Ook een bedreigde en beschermde soort

Nog een nieuwe soort in onze Tuin VanTosse is de kartuizer anjer (*D. carthusianorum*). Ook een bedreigde en beschermde soort. Foto 2. Deze was vroeger te vinden aan de ooststrand van het IJsseldal, daar voor het laatst in 1972. Bij Deventer groeide hij in zonnige, droge, schrale graslanden. Oorzaak van de verdwijning is waarschijnlijk bemesting geweest. Recent ingeburgerd bij Amsterdam. Ook deze schijnt wel uitgezaaid te worden. Je ziet duidelijk het verschil met de steenanjer: ze staan rechtop en lijken wat groter, er zitten meerdere bloemetjes bij elkaar in een soort hoofdje en ze hebben niet die mooie ring in het midden met de stipjes als bij de steenanjer.

Zeer zeldzame ruige anjer

Dan is er ook nog de ruige anjer (*D. armeria*) die zeer zeldzaam is en nog in Zeeland voorkomt. Stengel, bladen en kelk zijn ruig behaard. De plant heeft kleine bloemen en maakt daardoor een armoedige indruk. Het is eigenlijk een Midden- en Zuid-Europese soort. Dus als je naar het zuiden gaat met vakantie kun je hem met goed speuren misschien tegenkomen.

Ook de prachtanjer (*D. superbus*) is in ons land voor het laatst gezien in 1905. Ik heb hem lang geleden ooit gekocht, maar hij was ook weer snel verdwenen uit mijn tuin. Hij leek wel wat op de echte koekoeksbloem met zijn franjevormige kroonbladeren, maar in plaats van lila was hij wat groenig en lichter van kleur.

En wie kent niet duizendschoon (*D. barbatus*) Wij noemen het in het dialect "lieve mennekes". Deze fleurt in de zomer de hele tuin prachtig op in allerlei kleurvarianten. Die zaaien we elk jaar in de Tuin VanTosse. Een mooie snijbloem die lang goed blijft in de vaas. Volgende keer wat andere planten uit onze Tuin VanTosse.

Maria Michiels

A. van Leuken

06-54650884

LOON & GRONDVERZET

LITHOIJEN

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Vakantiepark Herperduin en omringende natuur

Het toeval wil dat na de beide artikelen over de geschiedenis van Herperduin in de Nieuwsbrieven van maart en september jongstleden onze redactie een tekst ontving over Vakantiepark Herperduin. Het betrof een recent interview met eigenares Conny van Dijk, die het wel iets voor onze Nieuwsbrief vond. Dat waren wij van harte met haar eens en we vatten enkele onderdelen van de inhoud kort samen.

In 1986 werd het bungalowpark in Herperduin, dat in 1956 onderdak had geboden aan 75 Hongaarse vluchtelingen, eigendom van de familie Van Dijk. Bijna veertig jaar later omvat het twee bungalowparken, Herperduin en De Bosrand, een camping en groepsaccommodatie. De eigenaren zijn met hun tijd meegegaan, want zij hanteren hier als kernwaarden: gezondheid, zorg voor de natuur en een actief leven.

Bosvilla's

Ons interesseert vooral wat "zorg voor de natuur" hier inhoudt, vandaar de titel boven dit artikel. Het begint al met de vraag hoe met het snoeihout wordt omgegaan. Van Herperduin krijgt het een nieuwe functie: afscheiding tussen de diverse percelen en houtstapel waarin dieren zich kunnen nestelen. En het natuurlijke restmateriaal gaat naar de composthoop. Maar ook de dertien bosvilla's, oorspronkelijk ecovilla's genoemd, passen in dit verhaal. Ze zijn ontworpen door architect Rens Pijnenborgh, lid van de Vereniging Integrale Biologische Architectuur (VIBA). De aanvoer van materialen en de bouw moesten passen in de bestaande natuur/bos, dus werden de benodigde materialen met kruiwagens van de parkeerplaats naar de diverse bouwplaatsen gebracht. Uiteraard is bij de bouw gebruik gemaakt van natuurlijk materiaal: van plantages afkomstig Europees hardhout, geïmpregneerd met natuurlijke olie en bijenwas. En er werden alleen natuurlijke verfsorten gebruikt op basis van lijnolie of water. Mede doordat de bosvilla's deels ondergronds zijn gebouwd, is het 's zomers binnen koeler en 's winters warmer. Lavakorrels zorgen ondergronds voor isolatie en de muren zijn gemetseld met schelpenkalk. Ook de daken passen in het isolatieverhaal. Er groeit sedum op: vochtvasthoudende vetplanten, die bovendien aantrekkelijk zijn voor insecten, vlinders en vogels. En uiteraard zijn de bosvilla's voorzien van isolerend HR-glas, LED-verlichting, zonnepanelen en -boilers en waterbesparende kranen en douchekoppen.

Natuurlijke waterzuivering

Maar met waterbesparende kranen en douchekoppen alleen haal je geen 40% besparing op het watergebruik. In de bosvilla's van Herperduin lukt dat wel dankzij het feit dat het spoelwater, afkomstig van douche, afwas en toilet, niet naar het riool gaat, maar naar bezinkputten. Nadat het grove vuil eruit is gefilterd, stroomt het water een rietveld in, het helofytenfilter. Per persoon is 3 m² riet nodig. De overgebleven afvalstoffen worden afgebroken door de bacteriën in de bodem rondom de rietwortels. Daarna kan het spoelwater terug richting toiletten; het heeft dan alleen een iets andere kleur dan gewoon leidingwater. Wel moeten eens per jaar de opvangputten worden geleegd. En de toplaag daarvan wordt eens in de 25 jaar vervangen, maar doordat deze veel fosfaten bevat, is ze vervolgens zeer geschikt voor bemesting.

Geen radiatoren

Ook het verwarmingssysteem van de bosvilla's is bijzonder. Op het dak liggen zonnepanelen die verbonden zijn met een zonneboiler, de bron van de warmwatervoorziening. Dat warme water gaat niet alleen richting de douche, maar stroomt ook door slangen, ingebed in de wanden. De temperatuur daarvan kan oplopen tot 20 à 25 graden Celsius, zodat het binnen behaaglijk warm wordt. Daardoor is de energierekening ongeveer 18% lager dan bij gebruik van traditionele radiatoren.

We mogen concluderen dat Vakantiepark Herperduin echt oog heeft voor de natuur en duurzaamheid. Het bedrijf van Conny van Dijk kreeg dan ook al jaren achtereenvolgende gouden sleutels van het "Greenkey"-keurmerk uitgereikt. Niet onbelangrijk in dat verband is de oriëntatie van Vakantiepark Herperduin op de eigen omgeving. Zo was al in 2012 70% van de door het restaurant ingekochte levensmiddelen afkomstig van boeren uit de regio.

Henk Buijks

Bosvilla (foto: website Vakantiepark Herperduin)

Vacature PR-vrijwilliger Landschapsbeheer Oss

Vind je het leuk om al het moois van Landschapsbeheer Oss over te brengen? Lijkt je het leuk om zoveel mogelijk mensen enthousiast te maken om te komen genieten en te komen werken in het Osse landschap?

Landschapsbeheer Oss is een vrijwilligersorganisatie die in samenwerking met meerdere organisaties zoals gemeente Oss en provincie inzet voor herstel en ontwikkeling van het Osse landschap.

We werken graag in de vele landschapselementen die de gemeente Oss rijk is, verbouwen lekkere streekproducten in Landerij VanTosse en onderhouden vele wandel- en fietsroutes.

Als PR vrijwilliger heb je dus een prachtige taak: de beleving van en het werken in ons mooie landschap overbrengen! Concreet denken we aan: het werven van nieuwe vrijwilligers, het vergaren van informatie over voor ons relevante onderwerpen, info verzamelen via nieuwsbrieven van externen, het bijhouden van onze website, het bijhouden van Facebook en het ontwikkelen van communicatiemiddelen als folders en artikeltjes voor (sociale) media.

Als PR-vrijwilliger ben je gesneden uit twee soorten hout:

- Je bent vooral een fan van de natuur en al het moois wat ieder seizoen voorbij komt.
- Jouw affiniteit ligt bij PR, communicatie en social media, dus je weet al ongeveer wat ervoor nodig is. Je vindt het daarnaast leuk om wat meer met en voor Landschapsbeheer Oss te doen.

Welk 'type hout' je ook bent, het is super als je ons al kent, maar dat hoeft natuurlijk niet. Een nieuwe, frisse blik in ons vrijwilligersteam is meer dan welkom!

Naast acht bestuursleden zijn ook ongeveer 150 vrijwilligers in meer of mindere mate actief. Interessant en leerzaam: als PR-vrijwilliger ben je automatisch ook het negende lid van het bestuur. We hebben ongeveer één vergadering per maand.

Ben je nieuwsgierig of wil je eerst meer weten? Bel of mail dan naar Harry Peters voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Fotocollage

Hoogwater in Deursen Dennenburg (foto: A. Bollen)

Aanleg Cranberryweekvijver (foto: Henk Smouter)

Hekken verwijderen in park de Strepen in Oss (foto: Anne-Marie Bollen)

De eilandjes in Lithoijen zijn weer toonbaar (foto: Anne-Marie Bollen)

Verzamelen van griendjes op de Meerdijk in Oss (foto: Anne-Marie Bollen)

Mooi geknotte griendjes bij het Ossermeer (foto: Tonnie van Hooff)

Kort Nieuws

Wandel en fiets-tochten met een IVN-natuurgids

Zondag 28 januari

Wandeling vogels kijken in park en tuin Ussen
10:00-12:00 uur
Vertrek: Parkeerplaats Amsteleindstraat (RKS Margriet)

Zondag 25 februari

Wandeling Ossmeer: welk dier was hier?
10:00-12:00 uur
Vertrek: Parkeerplaats Ossmeer

Zondag 17 maart

Wandeling De Stelt: ontluikende natuur
10:00-12:00 uur
Vertrek: Parkeerplaats Steltaan Oss

Trinette Stolle
Coördinator IVN Natuurgidsen
Oss

Even op bezoek bij onze drukker

Nici en Toos Kluytmans vierden onlangs het 25-jarig jubileum van hun bedrijf: Kluytmans Drukwinkel aan de Zaltbom-melseweg in Oss. Voor het Brabants Dagblad een prima aanleiding om hen onlangs, middels een mooi artikel van Mari van Rossem, in het zonnetje te zetten. Maar ook onze Nieuwsbrief staat graag even stil bij dit zilveren jubileum. Want Landschapsbeheer Oss is al 25 jaar, dus vanaf de oprichting, klant bij Kluytmans! Onze Nieuwsbrief rolt er jaarlijks viermaal van de pers. Nici is goed op de hoogte van de activiteiten van Landschapsbeheer. Als geboren Berghemnaar kent hij de plekken nabij Berghem, waar werkzaamheden plaatsvinden, natuurlijk goed. Maar onderweg van zijn huidige woonplaats, Macharen, naar Oss en terug houdt hij ook bij hoe d'n Ossmeer en de Eendenkooi erbij liggen. En voordat de Nieuwsbrief de deur uitgaat, heeft hij altijd kennisgenomen van de inhoud. "Last but not least" had hij natuurlijk jarenlang frequent contact met

redactielid Dick Roza, die vanuit zijn werkervaring de drukkerswereld van nabij kent. Inmiddels hebben Nici en Toos de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, dus was het logisch te vragen naar de toekomst van Kluytmans Drukwinkel. Daarop riep Nici zijn zoon Bart, die vertelde dat hij samen met zus Tineke het bedrijf zal voortzetten. Uiteraard betekent dat niet dat Nici en Toos nu al aan de zijlijn staan. Maar het is wel zonnklaar dat Landschapsbeheer Oss klant blijft bij Kluytmans Drukwinkel! (HB)

Drukkerij Kluytmans
(foto Henk Buijks)

Alles in de soep op Natuurcentrum en stadsboerderij De Elzenhoek

Deze herfst leren zo'n 475 leerlingen van groep 5 en 6 alles over gezonde voeding tijdens de les "Alles in de soep" op Natuurcentrum de Elzenhoek. Door zelf de groenten te maken, ontdekken de kinderen wat er allemaal nodig is om soep te maken, hoe je dat doet en vooral hoe lekker het is! Als de soep staat te pruttelen, rennen de kinderen tijdens de opdrachtenrace over de boerderij op zoek naar de antwoorden op alle vragen over gezondheid en eten. Zo vullen ze samen de 'Alles in de soep-poster' met allerlei leuke weetjes over voeding voor op school. "Alles in de soep" duurt 4 weken en loopt nog tot en met 6 oktober 2023.

Alles in de soep

In het leslokaal van Natuurcentrum De Elzenhoek ruikt het deze herfst heerlijk naar zelfgemaakte groentesoep. De leerlingen van groep 5 en 6 leren tijdens de soeples door zelf soep te maken waar ons eten vandaan komt én hoe belangrijk en vooral lekker gezond

eten is. Vol overgave kiezen de leerlingen een groente om die vervolgens te wassen en te snijden. Eén van de leerlingen is de chef en met een echte koksmuts op bepaalt hij of het wat er in de soep gaat of het fijn genoeg gesneden is en wanneer de soep klaar is.

Weet wat je eet

Om gezond te eten is het belangrijk dat je weet wat je eet. Waarom zijn groenten zo gezond, hoe kun je ze het lekkerst klaarmaken en welk deel van de plant eet je eigenlijk? De leerlingen ontdekken zo bijvoorbeeld dat je bij bloemkool de bloem van een plant eet en bij courgette de vrucht. Veel kinderen hebben wel eens soep gegeten, maar lang niet iedereen helpt thuis wel eens mee of maakt zelf soep. Tijdens de les maken de kinderen ook zelf kruidenboter van verse kruiden. Deze komt goed van pas op het stokbroodje dat ze bij de soep geserveerd krijgen.

Ren je rot

Terwijl de soep pruttelt, rennen de leerlingen enthousiast over de boerderij op zoek naar de antwoorden op de vragen over voeding en eten. Ze ontdekken bijvoorbeeld dat een koe pas melk geeft als ze een kalfje heeft gehad, welke groenten en fruit je in welk seizoen het beste kunt eten en waarom je beter een appel kunt eten dan een glas appelsap drinken. Zo vullen de leerlingen samen de 'Alles in de soep-poster'. Na al het harde werken, is het tijd de soep samen op te eten. En wat blijkt? Geen enkele soep is zo lekker als de soep die je zelf gemaakt hebt!

Persbericht gemeente Oss

In het leslokaal van Natuurcentrum De Elzenhoek
(foto Talitha Visser, Bedrijfsleider Natuurcentrum en stadsboerderij De Elzenhoek)

Boeren en natuur gaan prima samen in BoerenNatuur Brabant

Vandaag was het een bijzondere dag voor de Collectieven Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer van West-, Midden- en Oost-Brabant om twee redenen.

Om met de eerste te beginnen: gedeputeerde mevrouw Roijackers (Natuur, Milieu en Brabants Programma Landelijk Gebied) overhandigde de beschikking van de provincie op de gebiedsaanvraag aan de voorzitters. Het gaat om een formidabel bedrag voor Brabant van € 6.811.199,- per jaar. Daarvoor kan door veel boeren bestaande natuur onderhouden en bovendien extra nieuwe natuur gerealiseerd worden. De tweede reden: de onthulling van de nieuwe naam.

Vanaf heden dragen de collectieven de naam: BoerenNatuur Brabant.

Met de drie afzonderlijke namen van de collectieven erachter: BoerenNatuur Brabant West, BoerenNatuur Brabant Midden, BoerenNatuur Brabant Oost.

De reden voor deze verandering van naam is van praktische aard. De drie Collectieven Agrarisch Natuurbeheer Brabant sluiten zich aan bij de naam van de koepelorganisatie van BoerenNatuur Nederland. De nieuwe naam bekrachtigt de samenwerking met BoerenNatuur Nederland en draagt bij aan betere en uniforme communicatie, die daarmee doeltreffender is.

Brabant volgt met de naam-aanpassing de stap die vele andere collectieven nu ook zetten.

Gedeputeerde mevrouw Roijackers: "Deze nieuwe naam BoerenNatuur Brabant onderstreept de goede samenwerking van deze partijen. Daarnaast ben ik er als bestuurder positief over, omdat het ook op inhoud weergeeft hoe twee onderwerpen, die soms zo tegengesteld worden neergezet, juist heel goed met elkaar kunnen samengaan. Een naam die bruggen bouwt dus. Dat is oprecht mooi en inspirerend."

BoerenNatuur Brabant
Persbericht 24 november 2023

boeren natuur

Brabant West

boeren natuur

Brabant Midden

boeren natuur

Brabant Oost

250 hectare nieuw bos terrein Staatsbosbeheer

De komende maanden komt er naar verwachting zo'n 250 hectare nieuw bos bij op Staatsbosbeheer-terrein.

Bosplant-seizoen

Het seizoen om bomen te planten is weer aangebroken. Bomen komen in deze periode weer in ruststand, ook de jonge bomen op de kwekerij. In ruststand kunnen ze verplaatst worden naar hun definitieve plek. Afhankelijk van het weer – het mag niet te warm zijn, maar ook niet vriezen – loopt het plantseizoen ongeveer van eind november tot en met maart. In de Nationale Bossenstrategie is in 2020 bepaald dat Nederland tot 2030 37.000 hectare extra bos heeft, een groei van zo'n 10 procent. Staatsbosbeheer neemt hiervan 5.000 hectare voor zijn rekening.

Nieuw bos

Dit jaar wordt nog meer ingezet op spontane bosontwikkeling. Op verschillende plekken in het land worden bijvoorbeeld veengebieden natter gemaakt. Dat wordt in eerste plaats gedaan voor de natuurkwaliteit en om ervoor te zorgen dat de opgeslagen CO₂ in veen bewaard blijft. Maar een mooie bijkomstigheid is dat die gebieden soms zeer geschikt zijn voor moerasbos. Als je niks doet, ontstaat dat in principe vanzelf. Vooral elzen zullen daar binnen de kortste keren groeien. Om ervoor te zorgen dat het gemengd bos wordt, gaan we, waar dat zinvol is, andere boomsoorten toevoegen. Gemengd bos is beter bestand tegen plagen en is beter voor de biodiversiteit. Uiteraard gaan we ook op veel plekken weer zelf bomen planten, ruim 50 hectare in Noord-Brabant op verschillende plekken. In totaal komt er dit jaar zo'n 250 hectare nieuw bos bij in Staatsbosbeheer-gebieden. Vorig jaar hebben we uiteindelijk zo'n 200 hectare bos geplant of gerealiseerd via spontane ontwikkeling. Lees er hier meer over.

Niet snel genoeg

De stand staat nu – na vier jaar – op een kleine 700 hectare nieuw bos. Na komende

winter nadert de eerste duizend. "Dat klinkt best veel en we lopen voorop in Nederland. Om onze ambitie van 5.000 hectare nieuw bos in 2030 te halen, moet het tempo echter omhoog. Helaas lopen we ergetenaan dat het realiseren van nieuw bos niet altijd eenvoudig is, er zijn veel belangen en wensen en procedures duren lang.

De landelijke overheid heeft in 2020 bepaald dat er 37.000 hectare meer bos moet komen. De provincies zijn daar nu steeds actiever mee bezig en nemen meer bos op in hun gebiedsplannen. Maar op lokaal niveau is de realisatie nog niet eenvoudig. De afgelopen jaren zijn we er meerdere keren getenaan gelopen dat de vergunning zo goed als rond was, maar dat een gemeente de vergunning toch niet verleende. Vanwege agrarische belangen bijvoorbeeld, of omdat een deel van bewoners geen bos wilde vanwege het beperkende uitzicht. De positieve effecten van nieuw bos voor biodiversiteit, klimaat en landschap zijn dan niet altijd goed in beeld. Je weet wat je hebt en niet wat je krijgt. Bosuitbreiding staat op lokaal niveau nog onvoldoende op de agenda. Sommige plannen gaan hierdoor weer van de baan of worden ernstig vertraagd. Dat baart wel zorgen. Als dat niet verandert, moeten we niet gek opkijken als we meer tijd nodig hebben om de gewenste bosuitbreiding te realiseren.

Volop kansen

Dat die 5.000 hectare extra bos er komt is zeker. Er zijn volop kansen en het enthousiasme voor meer bomen en bos is blijvend groot. Er is plek genoeg voor veel nieuw bos. En of die hectares nu bij onze 5.000 hectare nieuw bos worden opgeteld of bij het overige deel van de bossenstrategie, doet er niet zoveel toe. Het gaat erom dat we minimaal 10 procent meer bos in Nederland krijgen. Voor de CO₂-opslag, voor de biodiversiteit en voor een mooi landschap.

Bron: Staatsbosbeheer

Foto van de website van "Meanderende Maas"

Plannen Project "Meanderende Maas" definitief

De hoogwatermomenten van 1993 en 1995 en de recentere prognoses betreffende het zee-waterpeil als gevolg van de klimaatverandering hebben Nederland wakker geschud. Want als we niets doen, lopen de Randstad en een groot deel van het rivierengebied onder, zodat Den Bosch aan zee komt te liggen. In 2017 werden dus nieuwe wettelijke veiligheidsnormen vastgesteld en dat betekende voor onze regio onder andere dat de Maasdijk tussen Ravenstein en Lith moet worden aangepast. Maar het gaat niet alleen om verzwaring of verhoging van de dijk, maar ook om verruiming van de Maas. Die rivier meanderde vroeger en die meanders zijn gelukkig niet helemaal verdwenen. Vandaar dus de naam van het project: Meanderende Maas! Ook de zeer informatieve website heet zo: www.meanderendemaas.nl. Kijken dus! Trekker van het project is Waterschap Aa en Maas, in samenwerking met onder andere Rijkswaterstaat, de gemeente Oss, enkele Gelderse gemeenten en ook Natuurmonumenten. De planvorming begon in 2017, met de bedoeling dat de werkzaamheden zouden beginnen in 2024. Dat doel wordt vrijwel zeker gehaald. Het eindresultaat – 26 kilometer veilige dijk tussen Ravenstein en de stuw van Lith, alsmede voldoende ruimte voor de Maas – zal dan in 2029 werkelijkheid zijn. Opvallend in de jaren 2017-2023 was de goed georganiseerde

inspraak van bewoners en overige belanghebbenden langs of nabij het projectgebied.

En afgelopen nazomer konden in Lithoijen, Maasbommel, Megen en Ravenstein de definitieve plannen voor de dijkversterking, rivierverruiming en gebiedsontwikkeling worden ingezien. Deze vier bijeenkomsten zijn ondanks de warmte goed bezocht.

Tot slot een attentiepunt voor Landschapsbeheer Oss. De afgelopen maanden werden de vaste objecten op de Maasdijk geïnspecteerd en geïnventariseerd. Dat is gezien de te verwachten werkzaamheden aan de dijk logisch, want mogelijk wordt een aantal definitief verwijderd dan wel tijdelijk elders opgeborgen. Enkele van die objecten zijn de paaltjes van de wandelknooppunten, maar ook van de infopaneeltjes van de themaroute "De Maas als vriend en vijand". (HB)

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

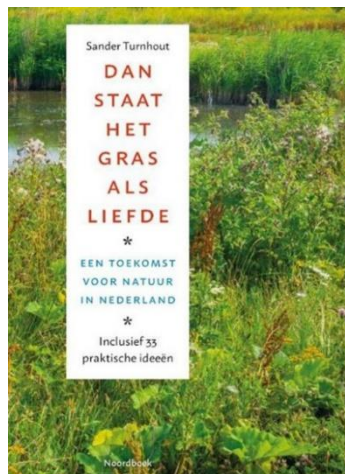
www.dekoornbeemd.nl

Nieuwe boekenaanwinsten

Dan staat het gras als liefde van Sander Turnhout

Om de biodiversiteitscrisis te kunnen keren moeten alle registers open. De stikstofcrisis en de insectensterfte laten zien dat natuurbeheer in natuurgebieden niet langer volstaat. We hebben andere landbouw nodig, en daarom ook andere verdienmodellen. En een andere economie, en daarom ook andere culturele opvattingen.

Uit de shit van Thomas Oudman

Het kan: de stikstofcrisis oplossen én boeren perspectief geven. In een glasheldere en hoopgevende analyse laat bioloog en journalist Thomas Oudman zien hoe we het stikstofprobleem samen hebben veroorzaakt, en hoe we er samen weer uit kunnen komen.

Wintergasten

Nu de dagen steeds korter worden, wordt het ook steeds vroeger donker. En zo gebeurt het dat ik in het donker op de dijk sta bij de uiterwaarden van Demen en Dieden, langs de Maas. Het is bijna windstil, maar stil is het allerminst. Boven me hoor ik de drietonige roep van overvliegende kolganzen, die vanuit de polder komen. Het geluid lijkt op een soort collectief gejedel. De ganzen zijn op weg naar de open plassen in de uiterwaarden om daar te gaan slapen. Dat open water is een veilige haven. Ze worden daar niet gestoord door boten en een vos haalt het niet in zijn hoofd om in de nacht zwemmend op jacht te gaan naar een gans. Al decennialang komen de kolganzen naar de bestaande plassen. De ouders leren hun jongen wat de veilige plekken zijn, zodat ze de jaren erop zelf ook deze plek kunnen vinden als ze zelf met hun eigen jongen de trek naar de uiterwaarden gaan maken.

De kolganzen die bij ons de winter doorbrengen, hebben een hele afstand afgelegd om hier te komen. Aan het begin van de herfst zijn ze vertrokken van de toendra's in Noordwest-Rusland en Siberië en hebben in een paar weken minstens 3.000 kilometer gevlogen om hier in onze uiterwaarden aan te komen. Drieduizend kilometer! Dat is de afstand van 's-Hertogenbosch naar Madrid en weer terug! Dat is een enorme topprestatie wat de ganzen elk jaar weer presteren. Ik moet daaraan denken als ik de vogels in het donker hoor. Elk jaar bereiken bijna 900.000 kolganzen Nederland, waarvan de meeste vogels naar Friesland gaan. Een klein deel vliegt door naar de uiterwaarden langs de Maas. Van de hele wereldpopulatie komt maar liefst 80% naar Nederland. Ons land is voor kolganzen letterlijk van levensbelang. Het is dan ook een fijne gedachte dat we ook hier bij Demen-Dieden de komende jaren blijven werken aan meer plassen in de uiterwaard.

Lianne Schröder
Coördinator Natuurbeheer
Noordoost-Brabant en Rijk van Nijmegen

Water kolgans (foto: Luc Hoogenstein)

Boer Spierings

Mens | Dier | Natuur

OPENINGSTIJDEN:

MAANDAG: 12:00 - 18:00

DI T/M DO: 9:00 - 18:00

VRIJDAG: 9:00 - 20:00

ZATERDAG: 9:00 - 17:00

BEKIJK ONZE
WEBSITE
VOOR UPDATES!

Oijenseweg 284 | 0412 450 459 | info@boerspierings.nl

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

Bezoek ons nieuwe proeflokaal
op de Vikingenweg 5 in Oss.

Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0412- 61 10 04
E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

DK

Nu ook op
DONDERDAG

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING
OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs.
Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde.
Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een
wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

CHRISTIAN
chocolaterie patisserie

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

@ossetrotse
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2024

Januari

Zaterdag 6 Nieuwjaarsbijeenkomst (geen werkdag)
Vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26

Februari

Zaterdag 3, vrijdag 9, woensdag 14, vrijdag 23

Maart

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22, vrijdag 29

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Tonnie trakteert alle medewerkers vd werkdag op een chocolade letter (foto: Anne-Marie Bollen)

Nieuwe zaag via marktplaats in Twente gekocht. Door Frans Hol en Karel Rüländ opgehaald (foto: Anne-Marie Bollen)

Mutaties Vrijwilligersgroep

Veel afmeldingen doordat de vrijwilligers die we niet veel zagen, na overleg, zijn uitgeschreven:

Hedwig Aendekerk	Groep Kessel
Hein van Dinther	Groep Maasdonk
Linda van Eijkeren	Groep Kessel
Frans van Genesen	Groep Maasdonk
Ernst Gielis	Oss
Jöelle van den Heuvel	Ravenstein
Christien v.d. Hoeven	Oss
Eric Megens	Oss
Antoon van Nistelrooij	Geffen
Martien van Rossum	Oss
John Samuels	Groep Maasdonk
Rien van Son	Reek

Gelukkig ook veel nieuwe vrijwilligers:

Henk van Amstel	Groep Arboretum Geffen
Ahmad Basmaiji	Schajjk
Raoul van Benthem	Groep Arboretum Geffen
Elly Branje	Groep Maasdonk
Maria Dorresteijn	Groep Maasdonk
Henry Hol	Groep Lithoijen
Vincent Höppener	Groep Lithoijen
Willem de Kok	Groep Arboretum Geffen
Henk van den Oever	Oss
Gerrit van Schadewijk	Groep Lithoijen
Luus Simons	Oss
Jos de Veer	Groep Arboretum Geffen
Marcel Vos	Groep Arboretum Geffen

Het actuele bestand:

Groep Arboretum Geffen	5
Groep Kessel	23
Groep Lithoijen	18
Groep Maasdonk	26
Groep Oss e.o.	126
Totaal	198

Het totaal valt beduidend lager uit, omdat we bij het Arboretum voortaan alleen de vrijwilligers met een getekende overeenkomst opnemen!

Ahmad

Raoul

Henry

Vincent

Gerrit

Jos

Luus

Marcel

Anouk
(zie september)